

**Рябушко О.Б., Єрошенко Г.А., Клепець О.В., Ваценко А.В.,
Улановська-Циба Н.А., Передерій Н.О., Кінаш О.В., Шевченко К.В.
Полтавський державний медичний університет, м.Полтава**

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ПРИ ВИКЛАДАННІ МЕДИЧНОЇ БІОЛОГІЇ В ДИСТАНЦІЙНОМУ ФОРМАТІ

Пандемія **COVID-19** змусила вищі навчальні заклади України, зокрема й медичні, активно і **в порівняно короткий час** впроваджувати дистанційну освіту. Дистанційне навчання як нова форма організації освітнього процесу потребує спеціально розроблених курсів, належного технічного забезпечення, підготовлених фахівців та ефективних методик навчання. Надання освітніх послуг онлайн є особливою формою організації навчально-виховного процесу, яка дає змогу обмежити безпосередній контакт науково-педагогічних працівників та здобувачів освіти. Дистанційне навчання керується такими основними дидактичними принципами, як самостійність, науковість, системність, доступність, наочність та обов'язкова індивідуальна активність всіх учасників освітнього процесу.

В умовах карантину дистанційне навчання є необхідною та важливою складовою сучасного освітнього простору, а через обмеження в спілкуванні викладачів зі здобувачами освіти кожен заклад вищої освіти самостійно визначає, як доцільніше організувати навчальний процес, які платформи та ресурси використати та як покращити якість надання освітніх послуг. Науково-педагогічним працівникам потрібно цілеспрямовано опановувати нові методики і технології навчання, будувати свою діяльність на засадах гуманізму та особистісного підходу, налаштовувати здобувачів освіти на активну самореалізацію та самовдосконалення.

Науково-педагогічний колектив кафедри медичної біології досить швидко та ефективно адаптувався до реалій дистанційної форми надання освітніх послуг. За умов дистанційного навчання викладачі кафедри використовували такі ефективні способи комунікації, як відеоконференції, аудіоконференції, різні навчальні платформи, месенджери, соціальні мережі, електронну пошту. Крім того, викладачі поєднували у спілкуванні зі здобувачами освіти питання теоретичного матеріалу з їх роботою у практикумах, збірниках тестових завдань, словниках наукових термінів, навчальних посібниках. Головною особливістю дистанційного навчання є зміщення акценту на самостійну роботу здобувачів освіти, а викладач при цьому трансформується в наставника, який повинен організувати самостійну пізнавальну діяльність здобувачів освіти та розвивати їх творчий потенціал. Таким чином, залучення здобувачів освіти до активної пізнавальної діяльності, формування у них навичок роботи з інформацією та оволодіння способами навчання сприятиме їх ефективному застосуванню у подальшій практичній діяльності та безперервній самоосвіті.

З метою підвищення ефективності надання освітніх послуг в умовах карантину на кафедрі медичної біології було створено комплекс навчально-методичних матеріалів для дистанційного навчання, який включає достовірні

інформаційні матеріали, мультимедійні презентації, навчальні відеофільми, презентації лекцій, адекватні тестові завдання різних рівнів складності, ситуаційні задачі. Але ефективність та продуктивність дистанційної освіти залежить не тільки від способів надання та якості навчальних матеріалів, а й від форм контролю за виконанням навчальної програми. Викладачі кафедри підтримують зворотний зв'язок зі здобувачами освіти і при оцінюванні результатів навчання використовують різні засоби контролю: аналіз відповідей під час відеоконференцій, виконання індивідуальних завдань до практичних занять, перевірка надісланих робіт, комп'ютерне тестування, самостійне розв'язування ситуаційних задач. Що дає змогу викладачу вчасно виявляти недостатнє засвоєння навчального матеріалу тими чи іншими здобувачами освіти і вчасно реагувати, проводячи додаткові індивідуальні консультації, або організовуючи більш творчі завдання для найпідготовленіших. Провідне місце в системі контролю належить тестовим задачам, особливо тестам формату Крок 1 «Медицина» та Крок 1 «Стоматологія», оскільки вони дають змогу швидко і об'єктивно оцінити набуті знання, уміння і навички та уникнути можливого суб'єктивізму з боку викладача. А проведення онлайн занять, згідно розкладу у режимі реального часу, дає змогу систематично перевіряти ступінь та якість отриманих знань і вмінь та спонукає здобувачів освіти до щоденної самостійної роботи, до засвоєння навичок самоорганізації. Крім того, спілкування учасників освітнього процесу під час відеоконференцій сприяє встановленню партнерських відносин, засвоєнню соціальних норм, дотриманню етикету, розвитку у здобувачів освіти комунікативних навичок та полегшенню їх соціалізації.

Дистанційне навчання є перспективною формою організації освітнього простору, оскільки в даному випадку здобувачі освіти виступають активними суб'єктами навчання, що сприяє формуванню самостійності та підвищенню навчальної мотивації. Тому деякі форми дистанційного навчання можуть бути успішно впроваджені в освітній процес вищих медичних навчальних закладів на етапі початкової медико-біологічної підготовки. Дистанційна освіта не має кордонів і часових обмежень, вона забезпечує сприятливі умови для надання навчальних послуг та спілкування викладачів зі здобувачами освіти. Отримувати освіту дистанційно в сучасному світі не тільки зручно, а й престижно.

Накопичений в Полтавському державному медичному університеті досвід надання освітніх послуг дистанційно дозволяє зазначити, що запорукою ефективного навчання є теоретична, практична та емоційна готовність здобувачів освіти до самостійної роботи і співпраці, а головним обов'язком науково-педагогічних працівників є плідна робота над створенням умов для самореалізації майбутніх фахівців у навчальній діяльності.